Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашlгlкхетаl

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деза ★ ЕРА, 23 ЯНВАРЬ, 1986 ШУ. ★ № 10 (7201). ★ Мах 3 кеп.

ЯНВАРА ШОЛЛАГIА ДЕКАДА: БАЛХА ИТОГАШ

Гlулакхаш тоалуш доарlа

Геттара во Дlадолладьдар карара шу Суржиеки районе Цlечу Эскара цlеграгlча колхоза хьайбан леладераша. Хьалхарча итт дийнахьа яьккха шуга, соавна цу юкъа хинначул ворхl бlаз килограмм кlезнагlга яр, хlаьта хlара кхоабача lаттагара дийнахьен буса хlаракхетара 5,1 килограмм йоахкахь хиннаьле, шолгlача денадеш дlакъаьнарш. Соаххе шоллагlчаьнга 0,4 килограмм духьагlа я. Из лоадамбоаш я, аьнна хете а, еррига хьайнача чух шера хьалхарча декаде хинначул 3250 килограмм дуккагlа я оферде гlоллаш шоллагlча итт дийнахьа яьккхар. Балха темпаш кхы лох цо болийте, пачъехьалхьенга шура йоккхара хьалхарча шин бетта план 25 февралге яхоачашъеръяь, аьнна КПСС XXVII съезда сайна тlаийца хиннa социалистически декхарап хийца яхоачашдергда колхоза хьайбан леладераша.

Х. МАГОМЕТОВ.

Гlадвуга толамаш

Малгобекски района боахкамашера Iара Iаттаьра шу ера яккхара сводкашка хьежача гучадоал укхаза тоьхул доккха хувцамаш хиннийта. Цхьадолча деношка 1,2—2 килограмм дуккагlа йоаккх из соавна яьккхачул.

— Из де тхона новкъостал дадьл доаьнара база тоаяро, — аьлар Малгобекски РАПО начальникна М. Амнурзнева. — Йол, ча, силос саннa хьайбаьнга ду бакъа хьоар, тайп-тайпара концентраташ, барда, свеклаш. Боахкаш-та, ферманаша, доирзаша юьхь шерра йоаризьяь социалистически яхь, тоабаьб опыт дlахьа эндера болх.

М. Аммурзнева бакъдеш дар «Алханчуркий» совхоза шурий ферме сона бlаргадийнаьр. Ара шийла яле а, хьайбан Iаттача тlайяха а тlена а яр. Хьайнашна йол юллаш боахкаш скотниченаш Гl. Гачиеви А. Исратови. Гуш дар шоаш дер боккхача безамца цар деш хилар. Кlал ча хьарца ёккача латтар доахан. Дlадилла доагlаьр lолегаргдоацаш дина тоадаь да хьайнаш.

Дагадlаьц сона, — аьлар совхоза керттерра зоотехника М. Чергизова,— хlинца санна дина дlадолладеш ду. Эшшача хана хьайбешта луш дола доаьнара тlатоха, из хьаьнарга хилийта ма йиш йолаш бе ферма боахлой.

Мишта чакхдьлар совхозе кердача шера хьалхара ши деношка? Планах 16600 килограмм мара йоацуча дlадахча тlъаь дийнахьа 26240 килограмм шура яьккхай уккхаза. Пlадвуга да из денгара — денга тlаахеташ хиларг. Совхозе болх бен я районе йоаркъаьлча социалистически яхье хьалхарча шин моттиге бола доирзаш Т. Лорсанова А. Тlачеевш, Хlара-кхобеш болча Iаттагара юкъера лаьрхlача берзlбарзlа килограмм шура йоаккх цар. Цхьабlолча хlинца из хьокхаш кхы а лаккхагlа хул. Шиг нешанга тlехьа та хоаш кхьаьгаеш я доирзаш Л. Исаева я.

Совхозе лерттlа йоаккх ю кхьаьгаьмхой. Хоза тоаьвй цlе уголок. Массане бlарг тlаотташ да социалистически яхьа эндера. Хlара доирза хов ше а шиг новкъосташа а даьр. Хьайбаш леладераш чуlеш йола фусам хоза, цlена, сийрда я. Керда газеташ жураташ дада истола тlа. Каст-каста боагlа ферме соьхоза керттера специалисташ, дийнатlа йоала опыт дlа-хьа йоаркъаьра болх тоабе новкъостал дуьдар.

Цхьабакъда, района дергача боахамаша дlадолладьдар керда шу «Алханчуркий» яхача совхозе мо. Хьалхарча шин декадах шура яккхара план ихоачаш ца еш бисаб «Кавказ» яхача совхозе кхьаьгаьмхой. Дlахлача тlъаь дийнахьа 426 центнер шура яккха есача, цхьаьккхар 313 мара яц. Кхоалашъяь ца йоккхера план а. Планах дlачудала дезаш дар 8 тоннаш дlа, цхьабакъда, дlачуденнар 2 тонн мара дац.

Болх лерттlа дlа ца баккхара баьхаш духха да. — аьлар совхоза керттерча зоотехника Б. Чергизова. — Iуд дикагlа хиннича тlерташ, дlмогаш долл доьхаш дlадоахаш, фермашта реконструкци ещ духха кхьаьйиргад оаха. Дерригга балхан кулг — цхьа де дезаш ду. Фермашка цхьаккха а механизаци яц. Дlадахача шерашка дувлийта гlоллаташ тоадеш дуьс из хьо.

Совхозе бетташ 320 етт ба. Царга хьожаш я 24 доярка. Дlадахача шера царех ворхlне мара план ихоачашъяьц. Цунга хьежжа шура йоккхера йоахам ба. Хlанз ельча, ухлаза дараш пиндеш фух дола доахан да. Дуьхьагlа дальчу итоган а еш, уж дlаязъю социалистически яхьа экрана тlа.

Цlена, достам болаш я фермера цlе уголок. Хьашта дlагlа чувальча санна хетаьу цига ницьсвеча.

— Дийнахьа шиг пlан 120—130 процент ихоачашъеш кхъаьгаеш я доирза 3. Батаева. — аьлар Пlа-Исаевас. — Цунца дlаниьс луш латт кхьбола доярказ а.

— Атта дац массеох шера дувлийта гlлаташ сиха тоаде. Хlаьта а «Кавказ» яхача совхоза кхъаьгаьмхошца къамаьл деш, аз кхетадир тlехьа тlайоагlаьча хана шоай ихоачамбоацараш дlадаха уж дага болга а из де цар низ дlанхоачаргболга а.

М. КАРТОЕВ.

Дакъа нийса— хьинар тlех

Дlанкача пятилетка шерашка боагlача боарамагlа болх ца беш, когашта тlоагlаенна дlа да отташ хъаьра Карабудянски рудил йоацача гlишлон материалий завода коллектив. Цо ихоачашьнзар цхьайтlаагlча пятилетка план а.

Уж боларагlа дlахо болх бе йиш йоацирта дика кхетадир предприяте кулгалхоша, общественни организацеша, берригача. болхлоша. Из дlадехар хано ше. Массане а даьхьа а лоадаш, тоайир къаьгаемен производственни дисциплина, дикагlа вlашtехьаьккхар социалистически яхь, балха ханахи производственни мощностехьи хьаькъалца пайда нийбе болабир. Балха ханаиняьха итоган а еш, хьалхалатараша моральнин материальнин стимулировани елга юкъедоаладир. Лаххера образованни йола башхадина организаторашт, къахьетама ветеранаш, коммунисташ керте оттабир Албогачиев Мунса, хlаьта дробильно-сортировочни цехерча сменаште нулгалде хьонабир лаккера образовани йола Тимаев Эльбрус. Эсмурзаев Iалихан, механикала хьожавир Хашагультов Хьусен, ницта кlаьча участкаша бохийтар шоай балхах тlехдина кхеташ бола нах.

Лаьрхlа вlашtгlелург ремонтни участоки дробильно - сортировочни цехера ремонтни бригаден.

Цу гlулакхаша пlендь Дlадьккхар бутт чакхбоалача хана штурмовщина хулгlа, моллагlа оборудовани а техника ема латташ, дуккхача хана болх юкъагlоахийта, боагlагlча боарамагlа из дlа ца бохийташ доле ихоачашбоацараш ца хулийтлера. Уж е кlел а балхан даькх дика дишъ тоадедар производственни хьоахамаш. Тlекхиоахашгир Дlалахача шера план.

Кулгалхоношка болхлоша кхочушдина баранна къахьоьга пъьтарца дукъ ухаш болх беш хиларх дика дlалоладьдъ цар шийтlелург пятилетка къахьара шу а. КПСС XXVII съезда сайна къахьегама вахте эттача цар деиларг тlаийнад из хьеллача денга кхачалезьа шин бетта задани ихоачашъе. планал совгlа 800 кубнеси мегр рудай йоаца гlишлон материялаш, ялх эзар сома маьха товарни продукци арахецаш, изнад продунчи маьхала яккха. «Съезд хьеллa тохеллнар изнад ди маьра дац. Дьо фуд?» яхача девизагlа хьалхар предприятте болхлоша. Хlара дийнахьа дальчун итоган а еш, уж дlаязъю социалистически яхьа экрана тlа.

Ишшта болх вlашtгlелъбахихарх яннара хьалхарча шин деиадгlа толаме ихоачашъьлл цар нормативношена продукци арахецара бетта план. Хlаьта цу денга кхачалехьа февраль бетта тоаттаргlа арахийгай йиъь ехи эзар сома маьха товарни продукци. Ер бутт бовлехьа заданел совгlа арахецаргьа яхь а ятташ эзарш сомий маьха уж шаккхе а тайпа продукци. Уж бетта планаргlа 45 эзар кубически метр рудай йоаца гlишлон материалш яха есача, духхьал тlъаь дийнахьа 40 эзар кубически метр материалш. 8 эзар кубически метр боагlаучл дуккхагlа жагlа а бабыккхаб.

Завода цехашта, сменашта юкъе социалистически яхье хьалхара мотти а хьонаеш, предприяте карара кара тела Цlе байракх ешнай Костоев Ибрахьlама кулгалдеча дробильно - сортировочни цеха коллективана, Хlаьта сменашта юкъе хьалхара моттиг лыккай Мархиев Бек-Хан керте латтача смена коллективо. Ишшта цунна елар карара карц тlа-ца выmпели пхи тума премии. Шоллагlа моттиг хьожайир Бергер Арнольд Константинович керте латтача транспортникий бригадана.

Дунха ха йоацщаш Костоев Ибрахьlама кулгалдеча дробильно-сортировочни цехоп Дауровхоев Сайлигири керте латтача транспортни цехоп чакхдьлъкхад бригадни формагlа къаьгаеш вlашtгlелъбахьккхлга. Цу гlулаххо дика тоаьй къаьгаемен производственни дисциплина, дикагlа вlашtгlелъбахьккхар социалистически яхь, балха ханахи производственни мощностехьи хьаькъалца пайда ийбе болабир. Балха ханаиняьха итоган а еш, хьалхалатараша моральнин материальнин стимулировани елга юкъедоаладир. Лаххера образованни йола башхадина организаторашт, къахьетама ветеранаш, коммунисташ керте оттабир Албогачиев Мунса, хlаьта дробильно-сортировочни цехерча сменаште нулгалде хьонабир лаккера образовани йола Тимаев Эльбрус. Эсмурзаев Iалихан, механикала хьожавир Хашагультов Хьусен, ницта кlаьча участкаша бохийтар шоай балхах тlехдина кхеташ бола нах.

Лаьрхlа вlашtгlелург ремонтни участоки дробильно - сортировочни цехера ремонтни бригаден.

Цу гlулакхаша пlендь Дlадьккхар бутт чакхбоалача хана штурмовщина хулгlа, моллагlа оборудовани а техника ема латташ, дуккхача хана болх юкъагlоахийта, боагlагlча боарамагlа из дlа ца бохийташ доле ихоачашбоацараш ца хулийтлера. Уж е кlел а балхан даькх дика дишъ тоадедар производственни дисциплина, дикагlа вlашtгlелъбахьккхар социалистически яхь,

КПСС XXVII съезда наказадолхаш

Ювцаш я КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава де могадева хувцамий, Керттерча лостамий проекташ

Сона бакъахьа хет

Тахан вай мехка ерригача тIахьехгама коллективашка дувцаш да парте съезда хьалхара документаш. Дийцад уж тха коллективе а. Завода берриг ученаша коммунисташа партех боацаршеш чIоагIа къоабалеш тIайнар КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава де могадева хувцамий проекташ.

КПСС Устава 58-чу параграфа «г» яхача тучита тIа ягадача «Предприятие, колхоза, учреждение дешара завседане, ишшта ткъа – дIахо къахьегама, общественно - политически, боахама вахаре комунистий авангардни лоарIаш хIам дIбара боахоо юу». Сона базъаьхьа хет уфхаза ер дешаш тIатехача: **«Служебни а уставной а документ ехоачаш дара хьалхьеъца цар еча отчетташка ладувIгIалгIа юкъедоладу».**

И. БОРНСОВ,
Гудермесски медицински инструменташ еца завода болхло.

Бацдаараш хьувкъаде

ЦхьаьтталлагIча пятилетка шераша духха балхаш дыц бацдаараш леладелча механизации хIинхьаш еррига тIехьажаргIа муглераш. Цу деррига аьттув балибтад бацдаараш дукхагIа дахха.

1985 шу а бIарча пятилетка а хьанйача царех бацдаараш хьувкъараш дика лоарIаш хьалхара «Октябрьский» района а совхозаш. Соахка план 104 процент яхочаш а еш, 41 эзар тонн бацдаараш дIаденнад дар Дахьенна. Цига белгалъяьлъ ший «Урожайный», «Новосельский», «Орджоникидзевский» совхозаш. Цу боахамашка хIара тIехьага тIара 155—160 центнер ученай.

Из тслам бакънхад кхашта лерттIа доал дарах, агротехнически бокъонаш дIа ма яхдехара балхаш чакхдахарах, бригадинн дезалеп подрядаш юкъебоалдарах.

Эттара дукхагIа бацдаараш кхдечарех я Грозненски район. IцхьаьнахIа, цига балхаш лерттIа чакхдахаш, агротехника техлаю. Из бахьан дIаделча 1985 шера бацдаараш дохкара план 88 процент маьга яхочаччьяьхьа цо.

Районе бохьамашта юкъе эттара дешаргIа хьалхIитад «Советская Россия» яхача колхозо. Соахка пIаналт совгIа паччахьалкхенга цхьа эзар тонн бацдаараш дехкад цо. ХIинца къастта боьнна толам бакънхаб Кагерманов Руслана кулгалдеча бригадо.

Шар санна беркате къаьлийгIа: «Пионгородный» совхоза Гулаева Тамаре кулгалдеча бригадо а. Цо 102 процент яхочаччьяьл уж дохкара план.

ДIадахача шера гIеттара эсала къахьийгад Сунженски района боахамаша. ПIаналгIа дIадела доагIаш 38,5 эзар тонн долаш 19,9 эзар тонн мара дац пар паччахьалхенга дехка бацдаараш. ЦхьаьнахIа хIара шераша колхозаш «Сунженский» совхозаш я кIанта хьалхдехьаш уж дохкара план.

ДIадахача шера гIеттара эсала къахьийгад Сунженски района боахамаша. ПIаналгIа дIадела доагIаш 38,5 эзар тонн долаш 19,9 эзар тонн мара дац пар паччахьалхенга дехка бацдаараш. ЦхьаьнахIа хIара шераша колхозаш «Сунженский» совхозаш я кIанта хьалхдехьаш уж дохкара план.

Хоастае йоагIа Цечиа Эскара цIеррагIа йола кслхоз. Маьсал гойташ къахьет цун бацдаараш леладелаш. ЦхьаьнахIа хIама ца лойлаяь, цо хIама я нйад, толаме кIоачаьлийъ уж дохкара план. Ухъаза белгалдаккха доагIа уу боахама а лакхе вай йийцаш лелаш ронех колхозий а лаьтташ цхьаттарра IалIама - климатически хьадап долаш хилар. Факташа къаьста хьалхех цхьаьнахIа боахамий кулгалдаккха, специалисташа балхаш хьувьъадара, цо дойташ шовй хаттаьхь муздара, ма вакхало дахара а, цIенкхаттта йохкоо ешца хилар.

Уж тIехьажара шераша цхьаьдена - боахамаша хьалхара дукхагIа долаш бацдаараш: договорах кегIаш доаца бацдаараш: пономдаш, нарсаш, хохаш, кабуд, хорсамаш, кхьдараш. Дог-

Кхашта доал дича...

«Чечнинподоо в ощ хозяйача обчественно полезный труд» совхозех ворхI боахамо мара яхочаччьяьлийга пятилетка плана. Дика лелорашта юкъе ба Ахчой-Мартановски район «Орджоникидзевский» совхоза яхаш деларан IIхе шера планна IIададала доагIаш 29400 тонн долаш цар дIаденнад 30240 тонн бацдаараш.

Къаьстта бохкха пайда баьнна астрахански технологех индустриальни хьисапе помидораш нарсаш хьалхехара. 80 гектара тIа помидорий ги дIа а дийна цу методах къахьега болабелар бацдаараш леладелаш 1984 шера. Хьаьта уж чу а ший цар хIара гектара тIара 250 центнер йоахкаш, планагIа яха йоагIараш 215 центнер йолаш. Карверзаю опыт. ШолгIачу, 1985 шера шоьга да дукхагIа хуздеш Буглаев Шарипа кулгалдеча совхоза агрономически службас астрахански технологех помидораш нарсаш дIакхо яхаш.

Цу технологе цхьаьна элементех пайда а эцаш хьалхара, общественно - политически, боахама вахарг комунистий авангардни лоарIаш хIам дIбара боахоо юу». Сона базъаьхьа хет уфхаза ер дешаш тIатехача: **«Служебни а уставной а документ ехоачаш дара хьалхьеъца цар еча отчетташка ладувIгIалгIа юкъедоладу».**

И. БОРНСОВ,
Гудермесски медицински инструменташ еца завода болхло.

ЧIоагIа хIама дувш а цIикхаро цIикхаро а да цун доккхий бIаргаш. Амма хозаниа зайначунна туш да, уж лог хьесташ безамей хилар. Из ховш да цун йлх воIа меттеп дукхахча цо ший гонах дIаIомайха а хIама Iо маеш болча а итташ болча кьонча яхалиаха а. Цадувша Курчалой оалача юрта а «Курчалоевский» совхоза. Магомадова Табарик доарIаш а шоай эгтара яхочаччьяьлийга воа сар санна из хеташ а баран духха яхаш.

Табаринага хIама хатта а цунгара гIо деха а ухаш болаш лах дукха ба. ХIара шийлагIа хIама ца дIа йоаш а гIо а долаш а из.

—ХIаьта кхьча тайпара-мхила йийр мича яр из, — йоаь совхоза директора Аландинов Вальс. Табарика геттара раьза а воIаш. — Массехи шу да совхоза болхлоша а юрта бахаш болча кьыча яхха а хIара гечдина массаза кул Магомадова Табарик халъха депутатна юрта Совета а районни Совета а депутатална хетарха. ХIаьта 15 шу да коммунисташа совхоза партком е КПСС Шаьла районе хорашш цун цIи йоаха. Цо боабаьха шийх бепна тешам.

Ший 54 шу дальна долаш, Магомадова Табарик геттара духха хул кагирхошта юкъе. Цо кулгалдеча совхоза лелаеча заспошарта какийча нахацен мехкарашца хинна ган из. Кест-каста то йIш я Т. Магомадова юрта-рча юкъерча школе а яхе, совхозо паччахьалкхенга цIикхаро а. ХIара шера кхаттам мичча тайпара-мхила йийр мича яр из, — йоаь совхоза директора Аландинов Вальс. Табарика геттара раьза а воIаш. — Массехи шу да совхоза болхлоша а юрта бахаш болча кьыча яхха а хIара гечдина массаза кул Магомадова Табарик халъха депутатна юрта Совета а районни Совета а депутатална хетарха. ХIаьта 15 шу да коммунисташа совхоза партком е КПСС Шаьла районе хорашш цун цIи йоаха. Цо боабаьха шийх бепна тешам.

Ший 54 шу дальна долаш, Магомадова Табарик геттара духха хул кагирхошта юкъе. Цо кулгалдеча совхоза лелаеча заспошарта какийча нахацен мехкарашца хинна ган из. Кест-каста то йIш я Т. Магомадова юрта-рча юкъерча школе а яхе, совхозо паччахьалкхенга цIикхаро а. ХIара шера кхаттам мичча тайпара-мхила йийр мича яр из, — йоаь совхоза директора Аландинов Вальс. Табарика геттара раьза а воIаш. — Массехи шу да совхоза болхлоша а юрта бахаш болча кьыча яхха а хIара гечдина массаза кул Магомадова Табарик халъха депутатна юрта Совета а районни Совета а депутатална хетарха. ХIаьта 15 шу да коммунисташа совхоза партком е КПСС Шаьла районе хорашш цун цIи йоаха. Цо боабаьха шийх бепна тешам.

Дукхих хаттараш ду Магомадова Табарикната цун юкъоачаь кортахошка. ХIаранена ала цун дала доагIаш долаш йоп. А. духхьала шекара секлеш ихьеъ Iийнаяь из 31 шера ше къаьстегана. Из алат а индролаш а дIелаьй. Амма 25 шу да цо шийна дуьхьезеена а духхьа къаьстега деза а культура — шекара секлеш ихьеъ а, хIара шера хаоттам мичча тайпара-мхила йийр мича яр из, — йоаь совхоза директора Аландинов Вальс. Табарика геттара раьза а воIаш. — Массехи шу да совхоза болхлоша а юрта бахаш болча кьыча яхха а хIара гечдина массаза кул Магомадова Табарик халъха депутатна юрта Совета а районни Совета а депутатална хетарха. ХIаьта 15 шу да коммунисташа совхоза партком е КПСС Шаьла районе хорашш цун цIи йоаха. Цо боабаьха шийх бепна тешам.

Ший 54 шу дальна долаш, Магомадова Табарик геттара духха хул кагирхошта юкъе. Цо кулгалдеча совхоза лелаеча заспошарта какийча нахацен мехкарашца хинна ган из. Кест-каста то йIш я Т. Магомадова юрта-рча юкъерча школе а яхе, совхозо паччахьалкхенга цIикхаро а. ХIара шера кхаттам мичча тайпара-мхила йийр мича яр из, — йоаь совхоза директора Аландинов Вальс. Табарика геттара раьза а воIаш. — Массехи шу да совхоза болхлоша а юрта бахаш болча кьыча яхха а хIара гечдина массаза кул Магомадова Табарик халъха депутатна юрта Совета а районни Совета а депутатална хетарха. ХIаьта 15 шу да коммунисташа совхоза партком е КПСС Шаьла районе хорашш цун цIи йоаха. Цо боабаьха шийх бепна тешам.

Дукхих хаттараш ду Магомадова Табарикната цун юкъоачаь кортахошка. ХIаранена ала цун дала доагIаш долаш йоп. А. духхьала шекара секлеш ихьеъ Iийнаяь из 31 шера ше къаьстегана. Из алат а индролаш а дIелаьй. Амма 25 шу да цо шийна дуьхьезеена а духхьа къаьстега деза а культура — шекара секлеш ихьеъ а, хIара шера хаоттам мичча тайпара-мхила йийр мича яр из, — йоаь совхоза директора Аландинов Вальс. Табарика геттара раьза а воIаш. — Массехи шу да совхоза болхлоша а юрта бахаш болча кьыча яхха а хIара гечдина массаза кул Магомадова Табарик халъха депутатна юрта Совета а районни Совета а депутатална хетарха. ХIаьта 15 шу да коммунисташа совхоза партком е КПСС Шаьла районе хорашш цун цIи йоаха. Цо боабаьха шийх бепна тешам.

Дукхих хаттараш ду Магомадова Табарикната цун юкъоачаь кортахошка. ХIаранена ала цун дала доагIаш долаш йоп. А. духхьала шекара секлеш ихьеъ Iийнаяь из 31 шера ше къаьстегана. Из алат а индролаш а дIелаьй. Амма 25 шу да цо шийна дуьхьезеена а духхьа къаьстега деза а культура — шекара секлеш ихьеъ а, хIара шера хаоттам мичча тайпара-

КОММУНИСТА НРАВСТВЕННИ ДЕКХАР

МАСТЕР, ХЬАЖЧА

чулоацан бIаьхий болча а нраьерча а ший хьахарах, дуьненн тIа эгтара маьрзагIчена сийлолашагIчен лаьтта леладелча профессех дувцаш йогIаш.

Цун хIара дешах теш беракъ. КIаргIий хьежкаш хул уж шоай сий дацча хьатахочун дIаIомайха а хIама Iо маеш болча а итташ болча кьонча яхалиаха а. Цадувша Курчалой оалача юрта а «Курчалоевский» совхоза. Магомадова Табарик доарIаш а шоай эгтара яхочаччьяьлийга воа сар санна из хеташ а баран духха яхаш.

Табаринага хIама хатта а цунгара гIо деха а ухаш болаш лах дукха ба. ХIара шийлагIа хIама ца лойлаяь, цо хIама я нйад, толаме кIоачаьлийъ уж дохкара план. Ухъаза белгалдаккха доагIа уу боахама а лакхе вай йийцаш лелаш ронех колхозий а лаьтташ цхьаттарра IалIама - климатически хьадап долаш хилар. Факташа къаьста хьалхех цхьаьнахIа боахамий кулгалдаккха, специалисташа балхаш хьувьъадара, цо дойташ шовй хаттаьхь муздара, ма вакхало дахара а, цIенкхаттта йохкоо ешца хилар.

Уж тIехьажара шераша цхьаьдена - боахамаша хьалхара дукхагIа долаш бацдаараш: договорах кегIаш доаца бацдаараш: пономдаш, нарсаш, хохаш, кабуд, хорсамаш, кхьдараш. Дог-

КарагIдаьнначох кхоачам ца беш

ЦхьаьтталлагIча пятилетка цхьа шу дIадахийтазар Урус-Мартановски район «Солнечный» совхоза са боахама паччахьалкхенга помидораш, нарсаш, кхы тайпа бацдаараш дохкара планаш дикка тIехьажа. Из шера дIаденнад 61324 тонн бацдаараш, план 53000 тонн йолаш.

Из бохкха толам са. Из бакхка гIерташ шоашта юкъе социалистически яхь а йоагIаяь, хулаш йола хало дага да йоагIаш цIецкхиттта кулгалдеча бригадаш.

Лакха хьувькъам болаш бацдаараш хьалхеде аьтув бахнаб шоай ханнаьхьен дикеи кхашкара дIадоа рузька яходе а. Цул сонгIа, цу технологе хьалхиделадеш динагIа хьувькъа хьувьъ. Масала, 1.5—2-зза дукхагIа хул хIара гектара тIара хьалъла тIамидерашца, яхозза - пхеззза кIезигагIа хул оазар деча дIадахар а. Астрахански методах ма моттга пайда эца беза республиканна дерригача бацдаараш леладелча боахамаша.

ХIара шера 10 эзар сонгIа гектар хIин дехка эгтара динагIлоьа паччахьалкхенга бацдаараш кулыурача. ЦхьаьнахIа хIара шера колхозаш «Сунженский» совхозаш я кIанта хьалхдехьаш уж дохкара план.

Хоастае йоагIа Цечиа Эскара цIеррагIа йола кслхоз. Маьсал гойташ къахьет цун бацдаараш леладелаш. ЦхьаьнахIа хIама ца лойлаяь, цо хIама я нйад, толаме кIоачаьлийъ уж дохкара план. Ухъаза белгалдаккха доагIа уу боахама а лакхе вай йийцаш лелаш ронех колхозий а лаьтташ цхьаттарра IалIама - климатически хьадап долаш хилар. Факташа къаьста хьалхех цхьаьнахIа боахамий кулгалдаккха, специалисташа балхаш хьувьъадара, цо дойташ шовй хаттаьхь муздара, ма вакхало дахара а, цIенкхаттта йохкоо ешца хилар.

Уж тIехьажара шераша цхьаьдена - боахамаша хьалхара дукхагIа долаш бацдаараш: договорах кегIаш доаца бацдаараш: пономдаш, нарсаш, хохаш, кабуд, хорсамаш, кхьдараш. Дог-

Оаха яздьачун лерагIа

«БАКЪХИННА ГIА»

Ишшта корта болаш яр соахка 7-ча декабре «Сердало» тIа ярайина фельетон. Цу тIа дувцар Малгобекни района цхьаьдолча боахамаша «Гвардеец» совхозе. Цо «Гвардеец» совхозан тIехьажара беза болхлошна деррига боьхьанна дIа ма деххара- чахдахарах, Совхоза специалисташа

Московски область. Томлински производственни объединене коллективо ханал хьалха яхочаччьяьлийга фуаш доахара тIа. Цо чIоагIа гола техай боахам интенсивни методех лелабаргаха, производство йиззя промышленни кIиейлен тIа яккхаргахьа. Болх бен йолча оалхазарий фабрикашта реконструкци яро, юхеюсаш хIама йоаца технологи чуйоалаяро, къахьегама оасарле лакхъьларо

йиш хилийтаяь арахеца продукци чIоагIа совъяккхен из хьалгра дIадодар долхен.

ХIара дийнаьха дIадохьит томлински оалхазарий дарбинее сийлаша торгобелла хIама ах миллионни фуъ.

СУРТА ТIА: Томлински оалхазарий фабрикее фуаш къоастадечени царна упаковка ечеи цеха конвейерий лини.

Н. АКИМОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Ханнахьа кийчде фу

1986—1990 шераша а 2000 шерага яхаччалда йолча юкъа СССР экономически социальни дегIаIоалара Йерттерча лостамий проекта банъаьхьа хургда аьнна хет сре дешаш: **«БизнагIа пайда эца сом, бабыдарадаш кхедеча районий тарочех, лаьтта делдара культура лаьх а еш».**

И. БОЙКО,
агроном.

Фуна лаьрхIа кхеерйола культурашца 96 процент цхьаьлагIчен шоллагIчен класса фу тоссаш дIайийнад, цунах 60 процент цхьаьлагIча, 22 процент элитни дола фу тоссаш. ДIадийнача 71 процент 1—4 репродуккех да, хIьта 29 процент массови репродукцех долаш ийдеинадеш. Цу тIулакхо хьахьокх цхьаьдолча нулгалхошеи специалистаеш фуна лаьрхIа кхеерйоча кхеяра кIезига йоакхо елга. ДIадувча фуи дикал. репродукцех, кхьметтет класснощ терхальш гар цIъаза. Из бахьан долаш хьувькъам лоха хул, паччахьалкхен денхарашца тIадус, шоашта ма эшша фу кийчде карагIдаьнн.

Ийссса ах кхоалагIча класса дол долаш дикал лоха йола фу тоссаш дIадийнад гурахха дув алат Малгобекски района «Алханчуртский», «Малгобекский», Грозненски районна «Загорский», «Ильинский», Наурановски района «40 лет Октября», Наурски района «Терский», «Притеречный», Шалински района «Шалинский», «Аргунский» совхозашца, Шелковски района «Красный пахарь», «Червленский» колхозашца, Ножай-Юртовски, Веденски районий боахамашка.

ЛурчогIа хинначул дукхагIа а долаш ма эшша IалашдаьдеIа республика колхозашкеи совхозашкеи бIаьсти даьовча ялатаи алата-бобони культураш фу — 7330 тонн. ЦхьаьнахIа, цхьаьдолча боахамаша яхочаччьяьлийга из кийчдача планаш. Масала, Гудермесски района «Терек», «Обсугургский» совхозашка шоаца 63 процент мара дац. ЦIахьа Малгобекски района ГI. Ахриева, М. Горькие цIеррагIча, «Малгобекский» — 83 процент мара.

Яхочаччьяьлийга дац дIадера кийчдь нена, гороха фу Назрановски района «Назрановский», «Мая», Шалински района «Шалинский», «Автуринский», «Джалка», «Предгорный» совхозашца, Сунжен

РЕСПУБЛИКА КЪАХЬЕГАМА ГIА

1985 ШЕРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЭКОНОМИЧЕСКИЙ СОЦИАЛЬНОЙ ДЕГIАЙОАЛААЯРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ

Цхьайтталагlа пятилетка чаккйоалача шера КПСС XXVI съезда, парте ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий решенеш кхоачаш а еш, Нохч - Гlалгlай АССР къахьегамхоша чакхдахьад Iилма - технически прогресс сихьяра, общественни производстве эффективность лаккъяра тIедерзадаь гIулакхаш. Iалашдаьд халкъа вахара хьал дIахо дегIадоаладеларга.

IИЛМА-ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС

1985 шера республика халкъа боахаме юкъедоладаьд цхьа эзар сов!а Iилма-технически гIулакх.

Нерда техника, прогрессивни технологи юкъекхуьлуьро, продукце керда тайнаш арахецар шера ешна экономически эффект 10 миллион сом сов!а да.

Болх беш йола предприятеи технически эргазаргеи реконструкци иргеи дIаязйайтаг 80 миллион сом гаргта напитални вложенеш, царех худ производствени лоар-Хlача объекташка яьча капитални вложенеш 40 процент.

162 тайнара йола керда продукци арахецна Iомабенаб республика промышленносте. Царех «Красный молот» заводе карарамлий управление система гидравлически болча схьаиккинаитта капитални ремонт ира противовыбросови оборудование установка; «БУИ-1» яха блочни автоматизированни устьевой нагреватель. «Промавтоматика» НПО опытни заводе — мехиадьттаи газолин скважинаи буровой тампонажни растворашта йола «НДР-1» давлении хуьшамберг; «ПМК-1» олаш йола тока низа хуьшамберг; СССР эгтара хьалха караерзалий нальк!ашнарча лелама управлени ира средствай система установкашта производственни Iахьожкам лоаттаде лаьрхIа йола «НДА-1» яха тIехьожкама диагностически аппаратура.

«Оргтехника» производственни объединене СКБ «ЭФА» опытни заводе СССР эгтара хьалха хьаьвй документий копеи дахара йола «ЭР-12М2» оолаш йола электрофотографически аппарат.

Цунца цхьана керда техникен прогрессивни технологин юкъейоалааря планаш кхоачашъяьн «Пищемаш» заводе, маьхх е!а заводашца, бахача наха бытовой гIулакхаш деча предприятешца, дуьхьача кхиъяришца.

1985 шера республика халкъа боахама юкъеоладаьд юкъейоалаьй шера ду экономически эффект 12 миллион сом дола 8 эзар изобретени рацпредложени.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Продукци йоххара боарама даьхье тIехкоачашъяьй цхьайтталарIга пятилетка план.

1934 шераца ийсйича промышленни производства боарам лакхбеннаб 1985 шера ух!а бустемах:

Машинострооенни металлообработкен — 4,2 процент;
Гlишлош е!а материалаш промышленносте — 3,5 процент;
Микробиологически промышленносте — 3,7 процент;
Полиграфически промышленносте — 2,4 процент.

Объединенеишца предприятешан продукци маьхха йккхара а дегIаахара а план кхоачашъяра даниеш уьш тайнара =:

	1985 ш. план кхоачашъяра процент	1985 шу 1984 шу пхиъ лаьрхIа хьажийна
«Грозиефтеоргсинтез» производственни объединени	94	95
«Грозиефть» производственни объединени	102	91
Грозиенски ремонтно - механически завод	100.6	107
Нарофлейски химически реагентий завод	100.5	113
«Севкавнефтегазаперега б о т к а» производственни объединени	106	92
Грозиенски завод «Нефтехимзапчасть»	100.5	103
Гудермески завод «Нефтехимзапчасть»	103	169
«Красный молот» завод	96	104
СССР 60 шу дизара цIерлIа йола «Оргтехника» производственни объединени	102	104
«Промавтоматика» НПО опытни завод	109	117
«Пищемаш» завод	91	99,3
Г. Ахриева цIерлIа йола «Электроинструмент» завод	102	109
«Трансмаш» завод	102	99,0
Электромеханически завод	98	97
Гудермески медицински инструментий завод	100,9	106
Биохимически завод	97	104
«Грозиерго» районни энергетически управлени	100,9	96
«Терек» яха Нохч-ГIалгIай мелбельно - деревообрабатывающи объединени	95	99,4
«Союзавтома т е т р ом» ВНПО опытно - экспериментални завод	102	104
Цементни завод	92	105
Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене вышкабетона конструкцеи грозиенски завод	100.4	100,1
«Аргунводпром» объединени	102	108
«Чечнигоргстрой» яхача гIишлош е!а управлене Аргунски вышкабетонни наделей завод	105	96
Хьуна боахама министерство	101	102
«Автоспецоборудование» яха опытно-экспериментальни завод	104	107
Назрановски трикотажни фабрика	116	106
Хlамаш тега производственни объединени	94	102
Грозиенски нога гIирса фабрика	92	95
Грозиенски экеперименталью-механически завод	104	106
«Чечеигингушстройматер и а л ы» производственни объединени	100,0	102
Моттигерча промышленносте министерство	100.8	97

Промышленни продукце эгтара лоарIамегIара тайнаш арахецар шита да:

	1985 ш. план дIаязйайтаг дуьхьал	1985 ш. пропорцеташца хьажийна
электроэнергеи миллион квт.-сахьат	2599	95
газ — миллион куб. метр	1843	91
мехиадьтта аппаратура — миллион сом	8,3	103
тракторни прицепаш — эзар	14,5	100,1
цергаш йола махкаш — эзар	650	116
трансформаторни подстанцеи	1550	99,7
электрофотографически аппараташ	2401	100,8
механизированни гIишлош - монтажни инструмент — эзар	204	177
хlу ораликтар (колхозаша нийчьо хlу йоьцаш) — эзар куб. метр	82,2	98
цу даьхье		
оатталаш ю хlу — эзар куб. метр	58,1	103
херх хьенха хlу — эзар куб. метр	39,0	96
мебель — миллион сом	32,2	99,0
кIир — эзар тонн	40,1	100,3
гIишлош ю кирпишк (колхозаша ер йоьцаш) — миллион	161.6	99.0
сборни кIыштабетонни конструкцеи деталеш — эзар куб. метр	238	107
цемент — эзар тонн	597	106
чухдуьхьадеча барзкъай трикотаж — миллион	6.9	109
тIехьяьда дуьхьадеча барзкъай трикотаж — эзар	455	89
тийна хlамаш — миллион сом	99.5	110
наьхьара юга гIирс — эзар пара	2173	96

Кхоачашъяьлаш 1985 шера мехиадьтта аппаратура, механизированни гIишлош ю — монтажни инструмент, херх хьенха материалаш, строгани шпона, гIишлош ю кирпишк, цемент, чухдахьалора а тIехьалора а трикотаж, тийна хlамаш, юга гIирс арахецнера план.

Халкъа эша товараш арахецара задаеи 101,3 процент кхоачашъяьлий, 1985 шера культурно-бытовни боахама дари — 99,2 процент.

Халкъа эша товараш арахецара шера план кхоачашъяьлли Грозиенски юга гIирса фабрика, хlамаш тегага производственни объединене, хьуна боахама, моттигерча промышленносте, бахача наха бытовой гIулакхаш деча министерстваи предприятеша.

Республика хьаь промышленни предприятеи цхьаи объединенеи боахама доал дара керда!а хьалаьна баьб болх. Цу предприятеи балха хьожхамаш дикка лаккаrIа да, епригача республикачарга.

Керда!а хьалаьна болх беш йола СССР 60 шу дизара цIерлIа йола «Оргтехника» оала Грозиенски производственни объединени, «Промавтоматика» НПО опытни завод, электроремонтни завод лоарIаьй шиъй керттера хьалаьсех, задаеи а продукци лоаттаде тIехьарга а лоарIаш хкоачашъяьй продукци йоххара план.

Iилма - технически прогресс сихьалар, производство эргалъяхха товар, къахьегама дисциплина тIоагIуьллар бахьан долаш еприга тIаххийта продукци къахьегама овсарле дахьалора чотах кхиийтай дуьхьача предприятеша.

Къахьегама овсарле дикка лакхьяьй ух!а заводий коллективаша: «Промавтоматика» НПО опытни, Гудермесски медицински инструментий, электроремонтни, Гудермески «Нефтехимзапчасть», Нарафлейски химически реагентий заводий, Грозиенски ремонтно - механически предприяте, «Автоспецоборудование» опытно - экспериментални заводаш.

Цунца цхьана 1934 шераца ийсйича къахьегама овсарле лохьяьлийтай «Грозиефтеоргсинтез», «Севкавнефтегазапереработка», производственни объединенеша, «Пищемаш», Гl. Ахриева цIерлIа «Электроинструмент», «Трансмаш», электромеханически, биохимически, Iилош е!а управлене Грозиенски ашъкъетошни конструкцей, юхьча заводашца.

Производственни иирадан диза карадерзаьлаш «Чеченгингстройматериалы» производственни объединенеи Гlалгlайнаьскеи, Малгобекски, Сунженски промышленски кирпишкан е!а заводашца, цементни заводе.

1935 шера паччахьалкхен дикала Знаи Гlалгlаи аразхIай аттестати е еваш йола 35 тайна продукци. Цхьабакъа, Грозиенски юга гIирса фабрика, Назрановски трикотажни фабрика, хlамаш тега производственни объединеи санна йолча дуьхьача предприятешца арахецна продукци дикал лоха йолаш ю.

Производственни коллективаша чакхдоаь лоаторан-энергетически материалаьнни ресурсаш ялор беш дIахIитара дола гIулакхаш. Цу даьхье дика хlамаш карагIдийнад уьш коллективашта: «Оргтехника» производственни объединене, Грозиенски «Нефтехимзапчасть», медицински инструментий, Грозиенски ремонтно-механически заводий.

АГРОПРОМЫШЛЕННЫЙ КОМПЛЕКС

Республика агропромышленни комплекса къахьегамхоша чакхдьхьад 1985 шера вахара лоарIаме дола халкъа боахама из дешъа дIахо лаккъара тIедерзаьяь гIулакхаш.

Колхозаший совхозаший хlаштка эргабоахаш тоаьяь хlамаш дIаязйа майдай структура, юртабоахама культурашта гIулакх дара хьалхалатта технологи юкъеничийлаь, тIоагIуьллий материально - техничеси база. Республика агропромышленни комплекса керттера фондаш 6 процент дегIаьнийлаь.

1985 шера республика колхозаша, боахамашта юкъера предприятешта, совхозашта ешнаь 1228 трактор, 824 грузовой автомобиль, ялат чуийбу 148 комбайн, хьаькIаш чуийбо 27 комбайн, 72 матка, 429 сеялка, 590 машкал тIехьа машин.

Республика агропромышленни комплекс дегIайоалаяра 1985 шера ях паччахьалкхен капитални вложенеи 87 миллион сома боазаме хуьлйо е республике яьча ерригача капитални вложенеи 23 процент.

Юрта боахама валови продукци (иIаши ийсйе йиш йолча маьхх) 330,1 миллион сом хиларга.

1985 шерачра хьуьнкъама лаьрхIа боахама ерригача натегоргинка дIайийна майда ярга:

	эзар га 1985 шу
Ерригача хlамаш дIайийна майда	448.7
Ялатай культураш	191.3
цу даьхье:	
гурахьа дув кIа	79.7
гурахьа бух мукъ	57.2
ялата лаьрхIа хьажийнаш	33.0
дуга	4.3
Техничеси культураш	19.5
цу даьхье:	
гемараш	7.5
шекара свекла	8.6
коартолаш баьцаддаярий - бахчеи культурашш	21.7
цу даьхье:	
коартолаш	4.5
баьцаддаараш	13.5
Доаьхара культураш	216.2
цу даьхье:	
силоса сийнача доаьхара лаьрхIа хьажийнаш	74.7
Дукхахча шерашка тIаовла баьцаш	62.8

Боахама ерригача натегоргинка паччахьалкхенчо нийчьа баьхковIай продукце боарам уьш даппеша хьаькох:

	1985 ш. план дIаязйайтаг дуьхьал	Ерригача продукци нийчьа баьхковIай чаьрнашца	1985 ш. план процентаца хьажийна дIа-язйайтаг
Ялат	109.0	100.8	99.8
Шекара свекла (фабричин)	190.8	100.4	99.0
Баьцаддараш	135.8	88	105
Бахчеи культураш	9,8	122	164
Тъамка	2,8	104	65

Ерригача категорех долча боахамашка хьайбай продуктай производства уьш даниеша хьагойт:

	1984 ш.	1985 ш.	1985 ш. пропорцеташца хьажийна
Доаьлъча хьайба дулх — эзар тонн	40.5	42.0	104
Шура — эзар тонн	233.6	231.5	99
Фуашш — миллион фуъ	150.9	149.3	99

Колхозийн совхозийн фермашка юкъера лаьрхIача Iаттагара йьккха шура 2203 килограмм, 1984 шераца ийсйича 91 килограмм лакхъеннаьй.

Ерригача категорех долча боахамашка паччахьалкхенчо ийдаь хьайбай продукташ уьш боараме да:

	1985 ш. пропорцеташца дIа-язйайтаг	Фактически ийдаь	План кхоачашъяра процент	1985 ш. пропорцеташца хьажийна ийсйича
Доахани оалхазараш дийна долаш эзар — эзар тонн	42.0	42.0	100.0	100.0
Шура — эзар тонн	101.0	102,5	101,0	103,0
Фуашш — миллион	105.0	107,8	103,0	101,0

Ерригача категорегIча боахамашкара продуктивни доахан мел да уьш даниеша хьагойт:
1 январе — эзар корта

	1985 ш.	1986 ш.
Доахан	336.8	323.6
цу даьхье: дахнаш дараш	123.5	118.2
Хьакхарг	155.0	152.6
Жан гавзарийн	732,4	715,8

Республика колхозашнен совхозашкеч чакхдоахаш да лаьтта хьаьлдараш тоьдаран тIедерзадаь гIулакхаш. 1986 шера чубухьарболча хьувькъама лаьрхIа дIайийнай гурахьа ювш йола ялатий культураш 150,2 гектара тIа, ну даьхье интенсивни технологех 20,6 эзар гектар, заьба яьхай 158,2 эзар гектар. 1985 шера кхаьнна ехкай. план 1434 эзар тонн хиннача, 1605,8 эзар тонн органически удобренеи е 108 процент кхоачашъяьлий план.

Республика дуьнка дуьхьаIа йолча колхозашнен совхозашнен дика бIаьнгIелхьалькхоь доахан Iинтора доахиига. Шура яккхарон фуан гулдарен темпаш дIадахача шерарчул лакхаrIа е ерriга республика хьайбача.

Республика промышленни производства ерригача боарамах 11 процент кхоач агропрома промышленноста даьхьа.

1985 шера 100.9 процент кхоачашъяьлий агропрома промышленносто продукци йоххара план, планал сов!а ехний 15 миллион сома маьха продукци.

Агропрома предприятешка продукци йоххара боарама даьхьара план кхоачашъяри производства дегIаахара темпаши хьаьхоьч уьш даниеша:

	План кхоачашъяра процент	Тоталлон пхиъ лаьрхIа хьажийна, 1985 ш. пропорцеташца ийсйича
Шурий промышленноста производственни объединенеи	112	103
Дудха комбинат	101	110
Шекар ду завод	99.0	94
Кондитерски фабрика	107	117
Ний доаьхха завод	100.0	99.0
Грозиенски консерни завод	102	103
Октябрьски консерни завод	95	110
Асеинскеч консерни завод	102	85
Самашкински консерни завод	100.0	124
Сунженски консерни завод	100,5	109
Гикаловски консерни завод	107	75
Сурхахинскеч укупоречни изделей завод	108	120
Нестеровски консерни завод	85	196
«Плодсемпром» трест	139	118
Серноводски минводий завод	97	111
«Ачхдуч» яха минводий завод	86	110
Райг(гор) кхачан комбинатаи	177,1	139.1

Агропрома предприятешка кхачан продуктай эгтара лоарIамегIа тайнаш арахецар гуш да уьш даниеш:

	1985 шерех ийсйича продукци	План кхоачашъяра процент	1985 шу пропорцеташца ийсйича
Дулх, госресурсий 1-ча категоре субпродукташ а йолаш — эзар тонн	20.5	99.4	114
марший хlамаш — эзар тонн	6,2	101	104
госресурсех дола хьайбай дахьта — эзар тонн	1,1	105	100,9
госресурсех йола хьажна нахчаш — эзар тонн	2,1	103	100.3
госресурсех йола цIенача шурий продукци, шура лоарIхlаш — эзар тонн	71,2	97	105
шурий тIоа беррига а — эзар тонн	4.6	108	106
хьажна кIоалг — эзар тонн	1,1	101	111
консервеш — ерригача а миллион условни банка	159.4	103	107
шекара песок — эзар тонн	9,0	100.1	93
кондитерски хlамаш — эзар тонн	6,8	103.0	115
минеральни хиш — миллион ах литр	16,2	93.0	110
алкоголлин доаца малараш шушашка — эзар дал	337.0	112.0	125

1985 шера къахьегама овсарле лакхъара план кхоачашъяьлий агропрома ерригача промышленносте йолла 102,2 процент. Дикка тIехкхоачашъяьлий къахьегама овсарле лакхъара план кондитерски фабрика, Сунженски консерни завода, шурий промышленноста производственни объединенеи, кхыча къахьегама коллективаша.

Производственни лоарIаш йола объекташ хьалъяьрга дIаязйайтаг 70 миллион сом паччахьалкхен капитални вложенеи, цаха чубаху цIенош хьалдарга дIадахийтад 11 миллион сом. Чанхьлонача шера дIаделлад ерригача майда 42 эзар квадратни метр йола наха чубаха цIенош, йлан 120 процент хкоачаш а еш, 1312 дешархочуьнга моттиг йола школаш, йлан 197 процент хкоачаш а еш, 410 моттиг йола школе даха ха йоацача берий учреждеиеш, план 124 процент кхоачаш а еш.

ТРАНСПОРТИ БУВЗАМИ

Къулбаседа-Кавказа машинаньяъра Грозиенски отделене 101,1 процент кхоачашъяьй халкъа боахама моьхьаш тIадоттара план, дIадахъяра яр — 103,5 процент, пассажиро - километраша — 100,8 процент. Вlаиаrlа а е!а дIаязйайтаг отделено тIодла 5,6 миллион тонн моьхьаш тIахинна 10,9 эзар деза моьхьаш тIадола посад.

Моьхьаш тоьдаь тIадоттара чотах мукъаьяькхай 5,7 эзар вагон. Локомотино юкъера лаьрхIача дийнъяьн буси е!а балха оесарно лаккъара задаеи 92,7 процент кхоачашъяьй, вагона оборота задаеи — 93,4 процент, вагона овсарлен — 100,7 процент.

1984 шераца ийсйича 6,9 процент лакхдеиад машинаньяъшка тIодла дIа-юха кхуъка моьхьаш, моьхьаш тIадоттар — 1,1 процент, пассажиро-километраша — 2,7 процент.

1985 шера йола массане а пайда нийбра йолча автомобильна транспортаца моьхьаш дIа-юхаяьлера плаи 103,3 процент кхоачашъяьй, моьхьий оборота — 100,1 процент, пассажиро дIа-юхаяьлера — 100.0 процент, пассажиро - километрий оборота — 100.0 процент, легковни таксеи делара — 100,7 процент.

Продукце боарамга дилъяча 100,0 процент кхоачашъяьй буьзама предприятеша 1985 шера задаеи. 1984 шераца ийсйича 4,4 процент лакхъеннаьй.

Радиоточкаи дегIаяьхувдара план 107,3 процент кхоачашъяьй. 1984 шераца ийсйича 6,4 процент дуьхьаIа хlиттаьд республике радиоточкаш. Къахьегама овсарле лакхъара план 100,2 процент кхоачашъяьй буьзама предприятеи коллективаша, 1984 шераца ийсйича 7,7 процент лакхъеннаьй къахьегама овсарле.

Тарифни доходашца 100,5 процент кхоачашъяьй шера план, 1984 шераца ийсйича 7,5 процент дегIаьхкий доходаш.

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЯР

1985 шера керда а реконструкци яьчуъ тIехьарIа а эксплуатаце дIаеиай производствена лаьрхIа йола масеех объект. Цунца цхьана кхоачашъяьлий массеех инзаилаш болх бе дIадаларга плаи.

Паччахьалкхен капитални вложеиеи шера йолча диматах пайда йийнаб 96 процент. Цу даьхье гIишлош монтажни балхийчох — 92 процент.

Шиъй де дешдар хиннача балхий боарамга диллача 104 процент кхоачашъяьй республика подрядни организацеша план, цу даьхье:

	1985 шера план кхоачашъяра процент
Нохч-ГIалгIай гIишлош ю управлене	106
«Грозтрубопроводстрой» треста	102
«Чечнигоастрой» гIишлош е!а управлене	102
НГIАССР минводхоз подрядни организацеша	104
«Чечнисельстрой» треста	101

Кхоачашъяьй керттера фондаш болх бе йоаладийтара задаеи. Хlаиз а дIадаьккхадац материалаи, ахчаи, къахьегама ресурсаш дуьккха объекташтен гIишлоштен сиьлира.

КЪАХЬЕГАМХОЙ МАТЕРИАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ БОАРАМ ЛАКХБАР

1985 шера дIахо баьб республике къахьегамхой лахара материальни культурни боарам лакхбара тIаберзабаь болх.

1984 шераца ийсйича 1 эзар сар тIехьарIатай республика халкъа боахаме къахьегаш болча боллохштеи гIулакхерча наха, алапеп фонд 2 процент лакхъеннаьй. Ерригача республика хьайбача 160,7 сом да боллохой гIулакхерча нихса бетта дола юкъера алаи, промышленносте — 165 сом, гIишлош е!а — 209, буруз дегтача — 255 сом.

1984 шераца ийсйича 2,5 процент лакхъеннаьй бахача наха ахчаи расходаш, лакхъяьлий общественни бахамера тIайоагIа колхозхой доходаш. Ахчаи доходеиг потребление общественни фондашка хьачудоагIари соадалаьро Iалашдаьд бахача наьха хlаманг ийяра таро лаьрхIулга.

Паччахьалкхени кооперативни торговли розничеи товарооборота боарам, общественни кхача а чубсарIаш, 835,4 миллион сом хиннаб 1985 шера, йлаи ийсйе йиш йолча маьхханца лаьрхIача 1984 шера хиннача 2 процент боккхаIга хуъ иъ. Йлаи кхоачашъяьлий паччахьалкхени кооперативни торговли предприятеша 1985 шера розничеи товарооборота план.

1984 шераца ийсйича бахача наха ахчаи производственни товараи дохкийра дегIаеиад: дулхи оолхазарашца — 3 процент, мерзий хlамаш — 4 процент, хьайбай дахьта — 5 процент, кондитерски изделеи — 7 процент, хлопчатобумажни кIадаш — 4 процент, ялаш — 20 процент, дьярн — 14 процент, тIехьажна а уьггахьаьл а дуьхьаду барзкъаш — 9 процент, пальта хlамаш — 9 процент, нахъара, текстильни, комбинированни юха гIирс — 14 процент.

IIIахо дегIаяьхай бахача наха бытовой гIулакхаш ду сферо. 1985 шера 27,8 миллион сома маьхха гIулакхеи дьял быта служба бахача наха. Уж да 1984 шера дьяхнарел 5 процент дуьхьаIа.

Наха чубаха цIеноп хьалдарга дIаязйайтаг 1985 шера 38,6 миллион сома боараме паччахьалкхен капитални вложеиеи.

Финансироване ерригача источникий чотах хьалдаьл, наха пю-пюаита дьярш а долаш, юкъара майда 294 эзар квадратни метр йола керда цIеноп. Паччахьалкхен капитални вложеией чотах наха чубаха хьалдаь цIеноп дIадалара план 105 процент кхоачашъяьй. Паччахьалкхен капитални вложеией чотах хьал а яь дIаеиай 4128 дешархочуьи моттиг йола школаш, 410 моттиг йола деша дата ха йоацача берий учреждеиеи, план 330 моттиг хиннача.

Дийнахьарча, сайрийнарча, заочни юкъера образование школашка деша ва 286,4 эзар сар. Пиъза юкъера образовани йиъай 1985 шера школашка 20 эзар магирхочо.

Шера кийч а бан халкъа боахаме дIабахийтаб профессионально - техничеси училищаша 12,1 эзар сар кьона квалификацини болхлон юрта боахама механизатори.

Республика кхаь лаккхеиеи 12 юкъера лаьрхIаеи дешаца заведеиена деша ва 27 эзар сов!а сар. ДIахо дегIаденад унахIеио лораир. Республика больничии учреждеиена ба 13 эзар гаргта маьиги, санатореишкех салоIаеа цIеноп — 2260 маьи.

Ерригача белхойгIа берий бешамшиеи желешкеи деладеи да 38 эзар сов!а бер. Городашца а юрташца а бахача наьха гIулакхаш ду 3,4 эзар сеиех латтача ерригача спецпьяюстех болча лораш 9,4 эзар юкъера медицинеи персонала болхлочоп.

1986 шера 1 январь хьатIахоачаш Нохч - ГIалгIай, АССР бахаш хинна наьх 1222 эзар сар вар.

Нохч-ГIалгIай АССР статистически управлени

Дикача нахах

Парте ветеран

Сийлахь-бокхача Даймехка тIема хьалхарча шерашка «Горскнефть» а «Малгобекнефть» а яхача тресташка салхан деш хиннав Хьажбикар, техникума мехкадьттапромышлови отделени яьккха кIона спецIалист а волаш. Хьалгагlа мехкадьтта доакхача мастера гIолча волаш а цул тIехьагIа мастер волаш а хилар на.

— Мехкадьтахочун профессена тIема гIа дог-безам тIабака а промысланкара боьх дукхабезиг а вар со цу хана, — душ Хьажбикара, — нохчийн гIалгIайн къамел бола специалисташ духа ханар ца хана.

1940 шера июль беттa ЦIеча Эскаре ГIулакх де вода комсомолец Самгиев. Мурманска гаьна йоаццан. Заполярье. Латтар тIом болабеннача хана 14-ча стрелкови дивизена чуйоагIан хинна 325-гIа стрелкови полк. Цу полка чуйоагIан хиннача батарея минометни взвода командира гIолча вар Самгиев Хьажбикар. 30 километр мара Мурманска гаьна ца хинна немцашта тIехьашка а яьккха дIаоттайгр лаххе кай хьоахаьь 325-гIа полк. ДIабала болабеллор Мурманскана хинна немций безам.

— Десант IохоасIе немецкин авиане бомбаш йийтта яле а, — душ Самгиева командование приказ исхочачIир тха полкн. ТIом чакхбаллалца йолча хана Советски йолаш хилар Мурманск.

Бонкха стратегически доахIам болош порт яр Мурманск. Ленглизах Англе, реи Америнерн хьаухха 70 — 80 процент тIема эца хIама Мурманске гIолла ухар.

ТIом болабеначча дийнаьа 1944 шера тхьоалагIча майта кхачалца тIема хьалхашкахьара юкъара тIа хиннав Самгиев Хьажбикар. 1942 шера март беттa кхар. ца гIатт чIенн кандидатала. ЦIаьха цуа тIехьагIа белгалвоаллан дика тIом бар бахьан долаш цул болу бабуча КПСС членала дIалургар. 1943 — 1944 шераша, цхьа шу гаргга йолча хана батареи парторганизацие секретарь хилар.

Кьаьстта дика дагадоагIа шийна яхаш дийнар тIема вотарана ше парторганизацие секретарь волча ханара 1943 шерара цхьа тIема эпизод.

— ЦIкъа тха батареяна хьалхашка хьанкажкашар командирен комиссарен моастатIеун тIема пизаша чIоагIалеш ха дакъа вайна, разведче гIоргвар малагIа на вайна, — душ парторг хиннача Самгиева, — Нийсса ахаиел сонIа боьа бIухой дIахьалхашкахьа бокъна дIаэттар, сок-сон гIоргва, вайна . Царна юкъера къоастанар оаха цхьайтта саг. Разведче а баха, доккхача къонахчалца шоай тIема дечхар ткоачашдар цар. Царшара яхь саг моастагIчунна латаш, вала а велар. Сона дика дагабоагIа цу наьна тхоанпара къаьста, Дьахе бахьан долаш шоай мара вахар дIаделна ерсий кагий наьх, отделеней командирап Максимови Степнови. Иштта дола масалаш кIезига нийслаар фронте.

Советски эскарера цIавеначуя тIехьагIа Ивановски областерча Пестяховски районе а Кустанайски областерча Джетыгорнйски районе а цхьана балкан дуу Самгиев Хьажбикара. Джетыгорйнски районе, масала, массеи шера райплана председатель хуп из.

1957 шера, декабрь беттa хьожаву Самгиев Хьажбикар партге Сунженски райкома инструкторалла, цул тIехьагIа Нестеровски МТС партбюро секрета. райла хорж. 1959 шера март беттa хорж из Первомайски районерча Ленина цIерагIча колхоза председателалла.

Белгалдакха деза, ше дIа мел хьожавьча Самгиев цIена а хьаьнала а болх беш хиннилга. из мел хиннача коллективашта везаш а чIоагIа лоарлаш а хиннилга.

Баьгда, шиI къаьнача профессецара безам биндиларг цун. «Малгобекнефть» НПД I-ча промысле инженер-диспетчер волаш болх бу цо. Цул тIехьагIа Самгиев Хьажбикар хорж КПСС Магlалбике горкома шоллагIча секретарална. Цига шин шера болх бабчул тIехьагIа из вохийт транспортни контора директорална. Цу атта йоацача метте кхаь шера болх а бу коммуниста Самгиева.

Ший ханага а могашалга а хьежжа, 1968 шера къаьстгана. тIема, парте ветеран хьожавар НГДУ кадрай отдела начальникалла. Цу хана денз тоаденна хьадоагIа кадрашцарча балха тIулаьх.

— Массеказза хиннав со Самгиев Хьажбикар болх беш вагIача цIагIа. Наьхаьха ха ягIаш из ше цхьаь волаш. Керда балха отта бахька кагий нах хул, е цхьаьна бахьанаш долаш балхаза дIаболарш, е дукхахча хана денз балха боана кхьаьгегара ветеранаш хул. Кадрай отдела начальника эзделаца, сабарша, гулкъана тIаьш хIаравар, кIаранеца де доагIаш дола къамаьл ду, раьза а вийз дIавохийт, нагахьа санна балха дисциплина толхарш венабале цунах банкха бесзача тайпара деш болаьх. Балха тIа гIалат а дазына бехктокхаме озаш хиннача цхьаь тайпара хиннача къамаьло, масаль, хьагойтар, мел бокхха доаркIам болаш да са ойсача новкъа ваккхара, ала ховш аьнна дош.

— Ер кхойттархIа цу да аш Хьажбикарен цхьан отделе болх бу. — дийнар сона вокхгахь волча инженера Дасйтов Мухьмада. — Цхьаькха хаттар е лоп дисдан Хьажбикара доагIаш дола жоп ца хуьу. Оттара кIезигарIа тхона массанена а наIъдоалар да цо ше деш дола хIама дIена, ханнаьха, массанена дина хьекам душ деш хилар. Аьаьта мегарийш даш да тайп-тайпарча кIамгI вигалий цуннара дог-безам.

Хьажбикара а цун сесага Азас а дина дезад хьалкхебабI. Уж ба йиIнгаш: Лида, Люба, иIаьнкаш Алихан, Руслан, Мурат, Дешаш а обществаца пайдане хьахьеларне дакъалоацан а ба берригаш.

ТIем гIа а нъаьсеяна коллективашта, общественни баьта тIа а дина хIаман карагIдулар бахьан долаш массеэн медаль, дукхха къидола совгIаташ тIийнад ветерана Самгиев Хьаькърмза Хьажбикара. ЦIкъабаьIца, цу совгIаташ кIезигIа лоарлам болаш хеташ цунна шийнара наьха безам. Хила йиш а йий иштта безамал дезарIа совгIат!

Хь. ГАЛАЕВ.

ИЗ ВАЙ КАРА ДА

Iаламе лорадара дакъе йола мероприятеш кхоачашъеш «Чечингавторазпас» яхача территориальни объединене дукха къаьхьийтад производственно-технически база эрганьякха тоаеш. Масала, хIанз тихьара керда оборудовани оттаяьй карбюраторни двигателий балха процесса тIаьхьожам лоаттабара.

Иштта подведомственни предприятешкара транспорта двигателий доагIора аппаратурага а карбюратораша а хьажара 16 стенд оттаяьй. Цул совгIа, автомобилий болх баь яьннача газашца мел зене хIамаьй я тоххам бе йола промышленно-санитарни лабораторен 12 пункт яIаьгIбеллачуьнера.

ХIара бетта бIаь совгIа машинага хьож уж службаьн. Масала, дIадахача шера 1250 машина чакхъьяьлий цига гIоллиа.

Нагахьа санна царна юкъе йоагIачуьл дукхагIа бIеха газаш къаьхьастан машина уьзе, из лине ца араяIлитад.

Iан замалаьхь машинаш йIохьуьча хана дукха бIеха газаш къаьхьастандан хIинз цхьайолча автопарашка Iанарца ду из гIулаьх.

Уж мероприятеш балха юкъеIоагIачул дукхагIа бIеха газаш дIайоаржаяра боарам юкъера лаьрхIача 15—20 процент лолубоннаб.

Цхьабанъда, цхьайолча предприятешна тесса лелабу из боль. Цу организацешкара службаша юкъе юкъе мара рейдаш чакхъяьлаш. ЦIкъа тайпара тIадаьлар дIадахара водителаш тIехьахеца. Иштта кулгалхой хоаттам боацан шоашта хеттача бесса кьаьхьетан да ду йоаттабанъда, хьалайдар цIий. Ах бийса яьлча, наIърга а баха хьаIоаттабе бийзар хирургаш. Са хиллаца хьайзар унавочун гонаха Шийн ки Измайловичи Ирина Викторовни. Бакъда, цунах новкъостал хулаш дацер. ТIаккха кIы ха а це йоаеш, шозгарIа опера ции йир Iербеш. Хlанз Доктукеев дикагIа инна, каста цIагIорга из.

Уж санна, ма дерра дийцача, тIаккха гонаьара го бIех да бе лийтабар проблема. Дукхача наьха — автомобилистий, химикий, гIишлонхой, лорий хьинца — Iадеп. Цу гIулакх Iоагlа латта йиш иш ГАИ болхлой, автопредприятей къаьхьастамхой, шоай доалехьа транспорт йола вах.

Воай могашал, унахIиено, вай каре я.

Д. САЗОНОВА.

«Чечингавторанс» яхача территориальни объединене НИС-а йоккха-гIа йола инженер.

Грозный тахан.

Л. АБДУРЗАКОВА сурт.

●РЕДАКЦЕ ДЕНА ПИСЬМО

Баркал шоана, лораш!

Чlоагlа хала операци яр тхоца, республиканскин больница урологически отделене, уллера Сийлахь-бокхача Даймехка тIема ветерана Доктукаев Iарбена яьр. Iхо дерба деш ухкача отделене заведующе Мурганов Шейкен хирурга Межеевина Иринаца дика чакхъьяьлахаяр из. Цхьабакъда, унахочун шиI бекхагIа шоллагIча бус чов йоастелаар, хьалайдар цIий. Ах бийса яьлча, наIърга а баха хьаIоаттабе бийзар хирургаш. Са хиллаца хьайзар унавочун гонаьа Шийн Измайловичи Ирина Викторовнаца. Безаме хул цар унахочунца деш доаца къамаьл. Цхьаьна уж Iербеш, шозгарIа опера ции йир Iербеш. Хlанз Доктукеев дикагIа инна, каста цIагIорга из.

Оаха дех хьога газета тIа царна дет тIара Баркал алар-Ишшта тха баркал ала безам-ба отделене керда венача хирурга Горчанов Ахьмада, тхоге дика хьожача берригача медицински йижараста.

М. ТОЧИЕВ,
У. ЦЕЧОЕВ,
А. СТЕПИН.

ВАРРИГА А ПИСЬМОНА ХIАЛ КУЛГ ХЬДЭЬР РЕСПУБЛИКАНСКИ БОЛЬНИЦА, УРОЛОГИЧЕСКИ ОТДЕЛЕНЕ ДЕРБА ДАЙТАШ БОЛА ЙИТ УНАЗЗ ВА.

Операцеш яьчул тIехьагIа денош а бийсаш а царна юхе йоаю лораша. Хlаьта халонех це кьекхаш, массаза а шоай декхар цIена кхоачашдеу. Иштта хила а безз шоай из ятта боацаш, амма наха чIоагIа сий ду ниех хержа нах.

Цхьаьна цхьа дика оамал а а царех йоаллаш. Унахоа тайпайара ма хулий. Цхьаьар са-барге, сатийна, вож — лоадамбоацуча хIаман эгIазьхуьзи. Цхьабакъда, царга хьожжа це хулеш, хозен дог лаэаш тох дерба дечоа шоаш тохаш доаца кулг Шейхи Измайловичеи Ирина Викторовнаси. Безаме хул цар унахочунца деш доаца къамаьл. Цхьаьна уж Iербеш, шозгарIа опера ции йир Iербеш. Хlанз Доктукеев дикагIа инна, каста цIагIорга из.

Оаха дех хьога газета тIа царна дет тIара Баркал алар-Ишшта тха баркал ала безам-ба отделене керда венача хирурга Горчанов Ахьмада, тхоге дика хьожача берригача медицински йижараста.

М. ТОЧИЕВ,
У. ЦЕЧОЕВ,
А. СТЕПИН.

ВАРРИГА А ПИСЬМОНА ХIАЛ КУЛГ ХЬДЭЬР РЕСПУБЛИКАНСКИ БОЛЬНИЦА, УРОЛОГИЧЕСКИ ОТДЕЛЕНЕ ДЕРБА ДАЙТАШ БОЛА ЙИТ УНАЗЗ ВА.

Эцархой теркамга!

«Спорттовары» яхача № 7/16 йолча тика тIа (Революце проспект, 12) парIаттa эца йиш йолаш йохка яьккай «Днепр» яха мотоциклаш.

Мах — 2667 соми 60 кепиги.

«Промтовары» яха объединени.

Хьамсара ийдархой!

«АВТОТОВАРЫ» яхача № 13 йолча тика тIа (Ашхабадски ул., 16)

йохка яьккай:

«Москвич-ЛЮКС» яха автомашаш, мах — 8240 сом; «Москвич-2140» яха автомашинаш, мах — 7516; автомобилаша лаврхIа яьшка гаражаш.

«Промтовары» яха объединени.

Атеиста трибуна

БЕРИЙ ДЕГАШКА КХАЧА

Юрта йисте.
Х.-Б. ИСРАИЛОВА сурт.

КПСС Программа кердача редакце проекта тIа ма хьалаца, дина предрассудкаш дIаяхара яьккъех пай ба нахага дешийтар. Цу деша шерра майан пкетадеш денар хьехаро дика лаьхьу город Грозненера № 22 йолча школе беш бола атеистически кхетам бIара болх, из хила безача боавараме а хьежа.

Дешар хьехарен кхетам балареи процесса кIийнеи тIара форма йолча урока дIаяр. Цига ухказа лаьххача боарамо болгIа хIамаш кIийнеа кхетаде дешарехой хомабе, уж мировоззренчески принципаш болош хилийтта. Хила да ше урок душ, из хIама де таро йолча мотIига тинге дина хьехамаш харц хиларах дешархой кхетабеш воацача тха школа хьехархочун цIи йиннаь.

Коммунистий собране, цIенхаштта дийнар «Школе атеистически кхетам бIара система» яхача темаш бола. Цига теркам тIабахийтта къамаьлаш хилар класкел кулгалхой семинаре «Пионерски отряде атеистически кхетам бIара машта вIаштIехьабика беш